

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

# SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.  
Fél évre . . . 3 frt — kr.  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.  
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.  
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak tőrfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

## Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.  
Fél évre . . . 3 frt — kr.  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.  
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

## Iparunk és kereskedelmünk érdekében.

I.

Lapunk olvasóinak szolgálatot véltünk tenni, midőn kisiparosaink figyelmét a hadfelszerelési szállításokra irányítva itt némely megjegyzést közlőztünk.

A honvédelmi minisztérium már kísérleteket tett a hadsereg és honvédség felszerelésénél arra, hogy a kisiparosoknak munkájuk után kenyeret nyújtson. Ugy tudjuk, hogy most újból felhívás történt a minisztérium részéről a kisiparosokhoz, mintegy 34 ezer pár bakancs szállítására. A minisztérium egy pár bakancsot 5 frt 2 kron fizet, ha egy vállalkozó legalább is 800 párnak előállítással vállalkozik.

Ismeretese a panaszok, melyek a mult-

ból igen sok jogosultsággal a kisiparosok ajkáról a mellőzés miatt a hadfelszerelési nagy gyárakkal, illetőleg a Bernfeld Mór hadfelszerelési gyárával szemben felmerültek.

Ismeretes a körülmény, mely szerint a kisiparosok méltó elkeseredése mellett a magyar honvédség Bernfeld Mórnak, az élelmes vállalkozónak, kivel szemben hiában konkurált senki a szállításokra nézve, valóságos fejőstehenévé lett vala és elbizakodott hatalmas gazdag emberré tette az üzletembert.

Miután már Bernfeld e réven különben is jól megtollasodott: a szerencsekereke egyet fordult és pedig a kisiparosok felé irányulva. Azonban nem lehet elfeledni, hogy minden ember többé-kevésbé, de kovácsa önszerencsésének vagy szerencsétlenségének. Hogyan? A példát maga a jelenügy adja kezünkbe. A minisztérium kísérletei a szállításokra nézve a kisiparosok állami szállításról lévén szó jó pénzért is rossz anyagot és rossz munkát adtak. Ennek természetesen méltó következménye lett a vállalkozó kisiparosok által az egész hitelének megrontása és alkalom nyújtás arra, hogy a minisztérium megbízhatóbb és könnyebben ellenőrizhető gyárakkal vegye fel az újabb szerződési kísérletezést. Vagyis a kisiparosok önmaguk rontották meg magukat.

No, de azért nincsen elveszve minden. Ki elvesztette az ügy fonalát, kezdje elől. Ehez nem kívántatik sok, csak egy kissé nagyobb figyelem, jobb munka és nagyobb adag lelkiismeretesség. A kisiparosoknak maguknak kell megmutatni, hogy jó pénzért jó anyagból, jó munkát tudnak csinálni. E fölött nagyon komolyan kell gondolkodniok iparosainknak. Mert utóvégre is magán az iparos osztályon áll, hogy sorsán segítsen, az örökös panaszoknak véget vessen. A kínálkozó alkalmat akkor ragadják meg és használják

fel, a mikor kiálkozik, különben panaszkodunk elveszti minden jogosultságát, s magukkal szemben ismét csak azon nagy gyáraknak, vagy élelmes üzletembereknek nyitnak tért, kik jobb és becsületesebb munkát adnak. Ha vállalatukban becsületesen járnak el, ha jó munkát végeznek, akkor mind a honvédség, mind a közöshadsereg szállításait biztosítani fogják önmaguknak és oly jövőt biztosítanak mind a hazai iparnak, mind önszaládjaik és a jövő nemzedék számára, mely állandó munkakört nyújt és ezen iparágat minden konkurrencziával biztosítandja és virágzó állapotra emelendi.

Csak a hamisítatlan tisztas ipar számíthat jövőre, bárki s bármily közönség legyen is annak fogyasztója és szolgáltatása ahhoz a piacot.

Akár az állam, akár az egyes fogyasztók károsíttassanak meg a rossz iparművek forgalomba hozatala által: mindkét törekvés vagy szándék vétkes igazságtalanság, melyen nem Isten áldása, hanem csak átka lehet.

## ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház január 14-én folytatta és befejezte a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását. Az ipari célokra fölvetett tétel folytatódott igen hatásosan érvelt a vasárnapi munkaszünet mellett. Utána Apponyi Albert gr. szólott az ipar fejlesztéséről s a munkások érdekeiről. Gazdasági válságunk legfőbb baját abban látja, hogy a termelés és fogyasztás között meg van zavarva az egyensúly. Kéri a kereskedelmi minisztert, hogy ha a munkás-kérdést szaktanácskozmány tárgyává teszi, ne csak a munkaadókat, hanem a munkásokat is hallgassa meg.

Neményi Abrus — általános figyelemmel kísért szakszerű beszédben — az állam feladatait fejtegette az iparfejlesztés terén, hangsúlyozta a textilipar pártolását, az iparoktatás emelését s tiltakozott azon föltételek ellen, hogy a magyar ipar fej-

mit vétettem, hogy oly kéréssel kénytelenül kívánod a válást? Mari meghalt, én vagyok utolsó, egyetlen gyermeked. Miért akarsz száműzni a hazából, az atyai házból? Ne gondold azt, hogy szomorúságod és atyám komolysága kikerülte figyelmemet! Sejttem, tudom, hogy nagynénem, Renaudin hív, hogy ti válásról, utazásról, szerencséről beszélgetek. Szerencséről, oh anyám! mily gunyolódás ez!

— Drága gyermek! erősen fáj nekünk a válás. De úgy van — te el fogsz hagyni minket.

— Sejtettem! — zokogá Józefa.

— Atyád — nem tagadhatom tovább — rendelkezett kezéről. Nem, gyermekem, kell engedelmeskedned, kell akaratainak alávetned magadat! Előnyös, fényes kilátások várnak rád. Jelen engedelmeséged lesz szerencsédnek legbiztosabb alapja, az lesz egyszersmind irántunk való szeretetednek legjobb és fájdalom! talán utolsó bizonyítéka. Ne engedd, hogy benned csalatkozzunk, kedves gyermek! Hidd el, viszontlátjuk megint egymást, ha itt nem is, bizonyára oda át. De kezd alkonyodni, térjünk haza!

Néhány hétre reá Józefa sirva állott a hajó fedélzetén, mely őt Franciaországba szállítandó vala és kimondhatatlan fájdalommal vetett egy-egy végső pillantást szép hazája vidékeire.

Talán ama derült este gondol vissza, melyen először tett kísérletet a jövőbe egy pillantást vetni; talán ama mesészerű szavakra gondol, melyek fejedelmi jövőt jósoltak neki, mely jövőhöz most már közeledik-közeledik könyezve!...

Józefa Franciaországban férjhez ment Beauharnais urhoz és anyja lett két gyermeknek: a későbbi Eugen hercegnek, kinek nemes jellemét még ellenségei is dicsérték és Hortensának, ki később Hollandia királynéja lett és mint st.-leui hercegné halt meg.

De Eugen és Hortensa még gyermekek, vig gyermekek voltak, midőn a forradalom 1793-ban kitört.

Beauharnais és neje gyanusak lettek a rémuralom vezéreinek szemében. Elfogták őket. Most nyilatkozott teljes mértékben Józefa szellemi kincsére. Naponként olvasta fogolytársainak a nap újdonságait és naponként szántotta azoknak könyveit, kiket ezen újdonságok özvegyiségre vagy árvaságra juttattak.

Egy reggel, a mint társnőit ismét maga köré gyűjtötte és a proscribáltak névjegyzékét átfutotta, elváltoztak hirtelen arczvonásai, a lap kiesett kezéből. A halálra ítélték között férjének, Beauharnais tábornoknak a nevét olvasta.

## A „Székelyföld“ tárczája.

Józefa.

Németből.  
(Folytatás és vége.)

IV. Más égalj alatt.

Évek multak az említett események után. Ismét est vala, gyönyörű est, fürdőzve esti biborban és virágillatban.

Józefa most már bájos hölgygé fejlődve, ismét a tengerparton időzött, ugyanazon a helyen, hol néhány évvel ezelőtt, kövecseinek jóságát oly szerencsétlenül kérdezgette. Most is egyedül van. Meglehetősen távolban a négernök csapata várt parancsaira, oldala mellett mamája ült, komolyan mélyen elmélázva, tekintetét sejtelmes aggodalommal a hullámokra igazítva.

— Mamám mi lett? oly néma, oly szomorú vagy! — Józefa átölelte a szeretett anyát.

— Oh Józefa e tenger látása beteggé tesz, mert felkelti bennem a válás és bucsu szomorú gondolatját.

Az anya nem bírta könyét elfojtani.

Hogyan, hát még mindig arra gondolsz, hogy engem Franciaországba küldj? ... Ó anyám,



lesztése ellenkeznek Ausztria érdekeivel s a magyar ipar- és kereskedelmi politika ellentétben állana az Ausztriával kötött szerződésünkkel. Andaházy László a felvidéki lakosság inséges állapotát ecetelte s fölhitva a kormány figyelmét annak enyhítésére.

Baross Gábor kereskedelmi miniszter részletesen nyilatkozott a vita folyamán fölmerült eszmékre; jelezte álláspontját a vasárnapi munkaszünet kérdésében, f-jtgette azon okokat, melyek a felvidék válságos helyzetét előidézték s megjelölte a módokat, melyekkel azon segíteni lehet. Beszélt a kivándorlás megakadályozásáról s az egész ház általános helyeslésével találkozva, hangsúlyozta, hogy a közönség fogyasztását a hazai ipar felé kell terelni s kiemelte, hogy e téren a sajátja milyen nagy és szép feladat vár.

A tárgyalás további folyamán még Irányi Dániel hitvány föl a miniszter figyelmét a postánál és táviradnál alkalmazott nők helyzetének javítására, mire Baross miniszter megígérte, hogy jövőre fontolrà veszi a kérdést. Lukács Gyula a tengeri hajózás s különösen a vitorlás hajók érdekeinek megóvása érdekében beszélt.

A ház elhatározta, hogy miután a pénzügyi és földművelési miniszterek beteges, a honvédelmi miniszterium költségvetése fog legközelebb tárgyalatni, de hogy annak tanulmányozására kellő idő fordíthatassék, a ház két napi szünetet tart.

### A m. kir. postatakarékpénztár 1888. évi működése.

(Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter jelentéséből.)

(Vége.)

Mig 1887. évben egy betevő által eszközölt átlagos betétnél apadást észlelhetünk, addig 1888-ban ezen átlag is némi emelkedést mutat. A viszszafelezési átlag hasonlóképen azon öröndetes tapasztalatot nyújtja, hogy csak csekély mértékben emelkedett.

A postatakarékpénztár hivatásszerűen az apróbb betétek gyűjtésével foglalkozván, abbéli szerepkörének megítélésére kellő támpontot szolgáltatnak az alábbi adatok.

Az egyes betét-könyvecskében az év végével fennállott betét-követelések magassága ugyanis a következő volt: 5 frtig 60 8%, 5—10 frtig terjedők 11 6%, 10—20 frtig terjedők 9 3%, 20—30 frtig 4 4%, 30—40 frtig 2 7%, 40—50 frtig 1 7%, 50—100 frtig 4 2%, 100—500 frtig terjedők 4 6%, 500 frtön fölüliek 0 7%.

Érdekes e helyen rámutatni azon tényre, hogy a hivatalos adatok szerint hitelintézeteinknél a kisebb betétek az utóbbi évek alatt erősebben szaporodtak, mint a nagyobb betétek s mig az 500 frtnál kisebb összegek takarékbetét-könyvek száma 1884-től 1887-ig 11 79%-kal szaporodott az 500 frtnál nagyobb összegekről szóló könyvek szaporodása csak 9 42%-ot tett s mig az előbbieknél 1884-ben az összes betét-könyvecské 72 21%-át képviselték, 1887-ben 72 62%-át; az 500 frtot meghaladó betét-könyvecské arányszáma 27 79%-ról 27 38%-ra szállt alá.

De ha csak az egészen csekély, a 10 frtig terjedő betéteket szemléljük is, arra a tapasztalásra jutunk, hogy azok évről-évre szaporodnak, mert a hivatalos statisztika szerint azok 1884-ben az összes betéteknek 10 42%-át tették, 1885-ben 10 98%-át, 1886-ban 11 30%-át, 1887-ben pedig már elérik a 11 75%-ot.

Kevés évre reá József Bonaparte neje lön és vele trónra lépett, mint az öreg négerő megjósolá, a világ első trónjára.

És a mint a négerő megjövendélé, József le is szállott megint a trónról, hogy helyét másnak engedje át. De elhagyatva nem volt, szerencsétlenségben nem halt meg! Mert halálos ágyát sirva állották körül gyermekei! Leányának keze zárta le szeliden ama szemeket, melyek a föld ragyogásától szikráztak! Népe szívében, mely őt mint királynéját és anyját szerette, mely fájlalom uralgott. És sirja szelén őszinte, nyugodt lélekkel mondhatta azt, mit egykor a tropikus égélj szép gyermeke mosolylyal mondott, mit később a hü feleség, a gyengéd anya, mit végre a koronás császárnő a világ-dictátor oldalán mondott: »Soha, soha sem szomorítottam meg egy szívet sem és felszarítottam minden könyet, melyet csak felszaríthattam.«

Ez pedig az igazság mérlegén, az erény arany mérlegén többet nyom, mint Józsefának minden czime, többet, mint a neve, többet, mint a korona, mely egykor fejét díszíté.

—b.

Ez adatokból kitűnik, mikép a postatakarékpénztár egy részt a többi intézetek mellett teljesen betölti ama szerepét, hogy tulajdonon az apró tökéket vouzza magához, mert a 10 frtig terjedő betétek az állami intézetnél az összes betétek 72 4%-át adják, míg a többi hitelintézeteknél 1887-ben ez arány a főt kimutatott 11 75%-ra rugott, másrészt azonban még abbéli szerep betöltésében sem von el a közönséges takarékpénztárak üzletétől semmit, mert mint láttuk, ezeknek kis betétjei nemcsak nem csökkenő, hanem ellenkezőleg emelkedő irányzatot mutatnak.

A postatakarékpénztár értékpapír üzletágában 1888. évben is némi lendület mutatkozik s ez üzletág gyarapodása abban az arányban remélhető, a melyben fokozódni fog közönségünk gazdasági műveltsége és érkeze az értékpapíros jelentőiránt.

Értékpapírok vásárlása iránti kérvény beérkezett 1888. évben 418, 1887-ben 366, 1886-ik évben 308.

Ezek alapján vásároltatott 1888. évben 401,250 frt, 1887-ben 313,250 frt, 1886-ban 261,800 frt névértékű értékpapír.

Jaradék könyvecske kiállított az év folyamán összesen 78 drb, végleg kiegyenlített 45 drb, fennmaradt 33 drb, 1887. év végével fennállott 123 drb, összesen forgalomban volt tehát 1888. év végével 156 drb.

A betétek gyűjtőösszetételére a postatakarékpénztár 1888. évben is kizárólag 5%-os papíjaradékat vásárolt, még pedig . . . 805,600 frt, névértékben 1887. vásároltatott . . . 832,300 frt, 1886-ban pedig . . . 1,477,300 frt.

Összesen tehát 3 115,200 frt.

Az 1888. évi vásárlások 87 frt 98 kr átlagos árfolyamon történtek, és a fenti 3 115,200 frt összes papíjaradék 91 frt 12 krba került, mely árfolyam mellett az intézetnek 5 48%-nyi kamatozást nyújtott.

A veszteség és nyereség számla szerint a postatakarékpénztár összes kiadásai 189,331 frt 20 krt, jövedelmei pedig . . . 139,014 frt 59 krt, tettek, a kezelési hiány ennél.

főgya . . . 50,316 frt 61 kr, mely az 1885. évi IX. t.-cz. 6. §-a értelmében a posta forgalmi pénzekből előlegképen fedeztetett. 1887. évben a hiány 56,944 frt 66 kr volt; az 1888. évi tehát 6,628 frt 5 krral, vagyis 11 6%-al kisebb.

A fenti 189,331 frt 20 kr összes kiadásban a 83,036 frt 20 kr kamat is befoglaltatván, ennek levonása után a tulajdonképeni kezelés költség 106,294 frt 94 krtban jelentkezik.

Minthogy az idézett törvényozikk 6. §-a szerint az intézet saját jövedelmeiből első sorban a betétek után fizetendő kamatok fedezendő, a 139,014 frt 59 kr jövedelemből a 83,036 frt 26 kr kamat-összeg levonása után 55,978 frt 33 kr volt a fenti 106,294 frt 94 krt kiadások költségére fordítható, ezeknek tehát 58 1%-a, 1887. évben pedig csak 41 2%-a került ki az intézet jövedelmeiből.

Végül a miniszter kijelenti, hogy szándéka folytatni a külső szolgálat kiterjesztését oly annyira, hogy az országnak lehetőleg valamennyi számottevő postahivatala egyzersmind a takarékoság ügyének szolgáljon. Ebbéli törekvésében — úgy mond — számíthatok a társadalom különféle tényezőinek, főleg a sajtónak, a lelkesítő, tanító karának ezen közintézet iránt mindig tanúsított támogatására, mely bizonyára a jövőben is elő fogja mozdítani azt, hogy a postatakarékpénztári intézmény közérdekű céljának és feladatának megtehlessen.

### „Kereskedő-ifjak társulatát”-nak közgyűlése.

K. Vasárhely, 1890. január 16.

A kézdvasárhelyi „Kereskedő-ifjak társulata” f. hó 12 én tartotta meg ez évi rendes közgyűlését egyesületi helyiségében, az egylet tagjainak élénk és kitartó érdeklődése mellett. A gyűlés lefolyásáról, a tekintetes szerkesztő ur szíves engedelmével, a következőkben referálhatok:

Fejér Antal, az egyesületnek e derék, ügybuzgó és fáradhatatlan elnöke a közgyűlést d. u 2 órákor egy formailag és társadalmilag egyaránt szép beszéddel megnyitván, Werbán István titkár olvasta fel az egyesület múlt évi működéséről szóló titkári jelentését. Ugy az elnöki megnyitó mint a titkári jelentés élénk éljenzésre talált s mindkettő j-gyzőkönyvbe iratni határozatot.

Ezek után a pénzügyi, gazdai és számvizsgáló bizottsági jelentések következtek, melyeknek tudomásulvétele után a f. évi költségvetés tárgyalatott. Nem hagyhatom itt megemlítés nélkül, hogy ez alig két éves multtal bíró egyesület, dacára, hogy az egyleti helyiség beburkolása és felszerelése tetemes költségbe került, könyvtárának gyarapítására, ugya mult, mint a folyó évben 100 frtot vett fel.

A gyűlésnek egyik legérdekesebb pontját képezte a tisztújítás, mely megtörténvén, elnök lett:

Fejér Antal; alelnök: Rákosi József közs. tanítótitkár; Werbán István; pénztáros: C.ászár Dávid; háznagy: Dávid Antal; ellenőr: Werbán Beni; könyvtáros: Nagy József. Tehát mind marad: takarékiek. É jenek, hogy ez életrevaló egyesület vezetése alatt még sokáig virágozzék!

Ennyit az ülés lefolyásáról.

S most legyen szabad egy pár szerény észrevétele tenni.

A kereskedő-ifjak társulata a megalakulás óta több ízben j-lét adta életrevalóságának, többet mondok: b-bizonyított a létszükségét. Azonban egy pár körülményt nem hagyhatok megemlítés nélkül, melyek b-bizonyítgatnak az egyesület munkásságára és működésére.

Igen pl, hogy a közgyűlés csak olyan indítványokat fogad el tárgyalásra, melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább két héttel az elnökséghez írásban beadtak. Az alapszabályoknak ezen pontja annyira hátrányos az egyesület e nézve, hogy fő ösleges is ellene beszél. Szintén b-bizonyítgat az azon körülmény is, hogy minden évben tisztújítás van, ez ellen is fölösleges beszélni.

Ere nézve különben tek. ifj. Dávid István ur, ki az egyesületnek egyik legbuzgóbb alapító tagja, s ki az egyesület munkásságát a megalakulás óta mindig figyelemmel kísérte és kíséri, tett is indítványt, mely ugyan tárgyalás alappjait nem fogadtatott el, (a közgyűlést megelőzőleg az elnökséghez nem adatván be) azonban Fejér Antal elnök kijelentette, hogy az alapszabályok rövid idő alatt átdolgoztatnak, a mikor mind ezen bajokon segítve lesz.

Adja Isten, ugy legyen!

### Elnöki megnyitó

felfolvasta a „Kereskedő-ifjak társulata” folyó hó 12-én tartott harmadik rendes közgyűlésén, Fejér Antal társulati elnök.

### Tisztelt Közgyűlés!

Ismét összegyűltünk, hogy egy évi munkásságunk felett áttekintést tartsunk, vizsgáljuk meg ömagunkat, hogy vajjon ama czélt, melyet magunk elé tűztünk, mennyiben sikerült megközelíteni.

A véges emberi eszme alkotásai között semmi sincs tökéletes, de azért feladataink legszebbikéül tekinthető az, ha igyekszünk megközelíteni ama nívaut, a melyről társadalmi kötelességeinket a lehető legjobban betölteni tudjuk. A magyar kereskedelem évtizedek hosszu soraan szégyenére az intéző köröknek, tétlenül állt és a fejlődés legkisebb jelével sem dicsekedhetett. Alig egy pár évtizedre vihető vissza, hogy a magyar kereskedők teljes öntudatra ébredve, mindent elkövetnek arra, hogy az önképés terén alkalmat nyújtsanak a fiataloknak szunyadó lelki erejök kifejlésére. Ha valamely társadalmi osztályunk szükséges van a szakismereteken kívül a közműveltség, egy bizonyára első sorban van a kereskedőnek, kinek folytonos érintkezése a néppel egyik hatalmas eszköz arra, hogy a közműveltség terjedjen magyar hazánk zengzeties szép nyelve a nép ajkairól is a kívánt szabályok megtartásával hangozzék.

Fájdalom, még igen sokan vannak, kik ma is azon sötét szemüvegben nézik a haladni vágyó fiatalságot, mely eddig is egy-düli meggátlójá volt a korszerű haladásnak. E tudásban egyedül a gazdaszaltat bennünket, hogy ezeknek száma napról-napra fogy s maholnap akadály nélkül haladhat a magyar kereskedő-osztály kitűzött szép czélja felé.

Kis társulatunk küzdve a kezdet nehézségeivel s talán nem fog ártani bevallanunk azt is, hogy itt-ott némi ellenszenvvel is, kézseresen kitartó munkássággal igyekezett megtenni arra mindent, hogy kitűzött feladatát megközelítse.

Hogy miként folyt le ez év, mik voltak munkásságának főbb mozzanatai, miként gyarapodott anyagi ereje, minő eszközöket és módokat használt föl társulatunk czéljál megvalósítására, a titkári, pénztárosi és leltározó-bizottsági jelentések részletesen fel fogják tüntetni.

Részemről tehát elnöki ti-ztemből kifolyólag, csak örömmel kívánok kifejezést adni a felett, hogy társulatunk életének e harmadik közgyűlésén konstatalhatom, hogy a t. pályatársak szép hivatának teljes tudatában mindent megtettek arra, hogy társulatunk a czéljának megfelelően éljen és virágozzék. Ennek köszönhetjük azt, hogy ma már munkásságunk felett csak a rosszakarát mond elítélő bírálatot s mindazok rézéről, kik a magyar kereskedelem fejlődését szívükön viselik, meleg pártfogásban részesülünk.

A társulat tisztviselői mint eddig, ugy ez évben is szabályainkban körülírt kötelezettségeiket igyekeztek hiven, pontosan és lelkiismeretesen betölteni. Különös elismerést kell nyilvánítanom derék titkárnak, ki a szellemi s fáradhatlan pénztárosunknak, ki anyagi ügyeinket meglepő pontos-sággal, hűséggel kezelték. Hálával és elismeréssel kell adoznunk Rákosi József urnak, mint dalkörünk vezetőjének, Sebők József urnak, mint zenekörünk karnagyának, nem mulasztom el szíves köszönetemet nyilvánítani ugy azon egyesek



mint társulatoknak, kik anyagi vagy szellemi támogatással segítik ez évben is kis társulatunkat.

Mi pedig kedves pályatársak, jövőre se menjünk vissza a munkásságtól s igyekezzünk minden alkalmat megragadni lelkiérünk kifejtésére, mert csak így nem leszünk alávetve a közmondás ez igazságának: «Ki magán uralkodni nem tud, mindig szolga marad.»

Ha biztosítani akarjuk magunk számára felebarátaink szeretetét és tisztetét, első sorban magunknak kell mások iránt azzal viseltetnünk.

Társulatunk tagjai között uralgó egyetértés és bizalom ama erős és megtörhetetlen láncz, mely összetart és megvéd bennünket minden méltatlan támadással szemben. A munkásság a szövetség, melynek világánál kitűzött célunkhoz juthatunk.

Ha tehát jövőre is igyekeznünk fogunk ezen eszközöket és módokat célszerűen felhasználni, munkásságunk sikere felől nem lehet kétségünk.

Fel tehát kedves pályatársak s mondjuk el nagy költőnk Berzsenyivel:

"Szegény arra, ki lomhán vesztegel,  
Dicsőeg arra, ki dolgozik,  
S most válasszatok: szegény, avagy dicsőség?"

Ezeknek előre bocátása után megköszönve a bennem és tisztársaimban helyezett bizalmat, a jelen közgyűlés folyamán úgy magam, mint tisztársaim nevében állásunkról lemondunk.

Az ég áldása kísérje az ifjuság nemes törekvését, hogy hazánk dicsőségére, a közjó előmozdítására, a magyar kereskedelem hazánk ekeleti vég-határán is felvirágozzék. Ugy kedves vendégeinket, mint a t. pályatársakat, szívesen üdvözlölve mai kitűzött tárgysorozatot figyelmeztetve ajánlva s az eddig tanúsított higgadt tanácskozára mindnyájukat szívesen kérve, kis társulatunk harmadik közgyűlését ezennel megnyitottunk nyilvánítom.

## V i d é k.

Szentkatolna, 1890. január 14.

A legfelsőbb exzellenziás urak házatól le a társadalom legalább rétegéhez tartozó egyéniségekig minden halálesetnél látjuk miként akarják a szeretteik iránti kegyeletadókat egy-egy csuált virágból összeállított koszorúval leróni.

S még mi a több, az olcsóbbakból nem is veszek, mert azé a dicsőség, ki drágábbat küld a koporsóra. Annymint ezen koszorúzás, miszerint nem lehet temetést látni, hogy legalább is egy-két koszorút ne viűnűnek az örökös nyugalom helyére. De akárhányszor megtörténik, hogy nem fér a koporsó födelén a koszorú sokasága külön e célra előállított fogatra rakják, a nagyobbbrészt a földgyomrára szánt drága koszorúkat. S minél nagyobb a társadalom vesztése egy-egy elhunytban, annál több és drágább értéket temetnek el vele az örökös megemlékezésbe s így az örökre elveszett kárt még egy másikkal is pótolják, mert akárhányszor megtörténik még faluhelyen is, hogy 3-400 frt s még több értékű koszorút is adnak az enyészetnek s ennek árát nagyobbbrészt a külföldnek.

Hányszor olvasom a lapokban, hogy felszólalások vannak az idegen országokból hozott különböző árucikknek, de különösen a ruhaneműek ellen. Az igaz, ebben is károsodik az ország, a menyben nem a houi gyártmányt használják, pedig a ruhaneművel nagyobbbrészt az idő viszontagságai ellen véltjük magunkat, tehát némileg haszonra van fordítva, míg a drága koszorúért kiadott pénzt a föld enyészti el. Nem éppen olyan s még haszontalanabb divat-e, mint minden más, mit divatnak neveznek. ez a csuált virágból előállított koszorúzás? Vajjon nem helyesebb lenne-e azon összeget, mit koszorúra költenek egy olyan jótékony célra fordítani, melyben az elhunytnak neve örök időre megörökítették, mint pl., azon község vagy város iskolájának adni, melyben az illető született, vagy elhunyt, s ott az iskola gondnokai az egyesek nevére, a koszu helyett adott pénzt kamatoztatná, s ezen kamatot az érdekeltek kívánságára tan- vagy hasznos jutalom-könyvekben évenként az elhunyt rokonai, vagy ezek nem létében a szegény szorgalmas tanulók közt kiosztanák. S az örökös emlék mellett mily hathatós serkentő eszköz lenne ez a tanító kezében. S hátha ily alakban is megmaradna azon divat, minél többet adni! Akárhányszor megtörténhetne, hogy egy-egy vagyonos egyén halálánál befolya annyi adomány, hogy ezen alapnak évenkénti kamatából egy tanulót a felsőbb tanintézetben is kitarthatnák, s ez által az elhunyt emléke nem jobban megőriztetné-e, mint a földbe betakart, a kripták, vagy templomok oldalára felakasztott koszorúk?

Nem megtörténhet dolog-e, hogy egy nagy temetésen a megsemmisített koszorúk értéke még 1000 frtra is tehető s ennek 8 százalékos kamata nem elég segély-e évenként, egy kevés igényvel bíró tanulóknak? S miután ezen divatnak még a testületek is hódolnak, hátha az ily alakban történő kiadásoknál jobban belemarkolnánk zsebükbe, mi hogy úgy legyen, adja Isten!\*)

6. cz.

\* Teljesen igaz a van!

Szerk.

## Külömfélék.

— **Időjárásunk és az infuenza** Irigykedve olvasunk a lapokból, hogy Görzben ibolyát szednek, a budapesti jégpályák megolvadnak, s New Yorkban kikönyökölnék az ablakon. Minálunk csak jégvirágok teremnek s csak az könyökök kiablakán, ki készakarva infuenzát akar magának szerezni, jégpályáknak meg eszéágában sincs. Így olvadjon. Mióta a tél és infuenza beköszöntött, mindkettő egyformán keményen tartja magát. Didergünk és prüszkölünk, az a hidegtől, ez meg a muszkaná hától.

— **Hogy élnek Kézdí-Vásárhelytől.** Ha valaki alapos meggyőződést akar szerezni, hogy miért oly egészséges piros arczuak és erőteljesek a kézdí-vásárhelyi emberek, kukkintson be a statisztikai adatokat tartalmazó könyvekbe s nyelből meg van minden magyarázva. Kitudólik ebből, hogy a múlt év december havában 531 drb. s a folyó évben mai napig 272 drb marhat és disznót vág-tak le. Ha már most egy kis számítás teszünk, kitűnik, hogy a leölt 650 disznóból személyenként vagyis helyesebben disznóként 6 méter kolbászt számítva — 3900 méter kolbász készült, vagyis kevés híján 4 kilométer, tehát több, mint Kézdí-Vásárhelytől Szentkatolnái. Hogy ezen rengeteg kolbász mennyiség alapos megöntözésére mennyi bor fogyott el, kiutaltatni nem tudjuk, de minden méter kolbászra egy liter bort számítva, igen szép mennyiség jön ki. Ilyen fogyasztás mellett a mi sokat szidott rossz levegőnk sem halványítja el a mi piros arczainkat.

— **Halálozás.** Kézdí-vásárhelyi Dobál Lajosné sz. Fejér Anna f. hó 17-én meghalt. A szép fiatal asszonyt az egész társadalom osztatlan, mely rész-véte kíséri sirjába. A mélyen lesújtott család következő gyászjelentést adott ki: Megtört, keserű szívvel tudatjuk, hogy a hű nő, öfelfáldozó hálás gyermek, forrón szerető jó testvér és igaz, nemes érzésű rokon Dobál Lajosné szül. Fejér Anna, boldog házasságának 3-ik évében megszűnt élni, a hosszas szenvedést, élni vágyó reménytelenül tűrte, de az életet adó Egek Uránál tavaszán, 27 éves korában, f. hó 17-én éjjel 1 óra-kor angyalai jó lelkét magához szította, hol a feltá-madás egyesíti szeretteivel. Ha Isten így akarta — legyen áldott szent neve érte! Földi része f. hó 19-én d. u. 4 óra-kor tétetik a családi sírboltba, lelkéért pedig az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 21-én d. e. 10 óra-kor fog az Egek Urának bemutatni, mire a rokonok és ismerősök szomorú szívvel hivának meg. Kézdí-Vásárhely, 1890. január 17. Dobál Lajos, mint férj. Fejér Gergely és neje Kriszta Julia, mint szülei. Fejér Ilon s férje Czetz Márton és leányuk, mint testvére. Öv. Fitzus Mártonné; Liza férje Zakariás Árpád; Timi férje Mihály J.; Papi férje Szvoboda B és Sándor, mint a férj testvérei. illetve sógorai Öv. Antalfi Lajosné született Fejér Veronika, mint nagynénje.

— **Királysértés.** Berger Izsák aradi boltoz legény a múlt év októberében egy aradi korosmában, nehány katonával összeszólalkozott s a szóváltás közben tiszteletlen szavakkal illette a királyt. Ezért került mult csütörtökre a budapesti kir. törvényszék elé, mely őt királysértés miatt két hónapi börtönbüntetésre ítélte. A büntetést a bíróság a kiállott vizsgálati fogáság által kitöltötnék vette, s vádlottát nyomban szabadon bocsátotta.

— **A félmillióstórnó ügyében** egy új terhelő tanura van kilátás. Egy erdélyi kereskedő ugyanis azt jelentette a bécsi tartományi törvényszéknek, hogy neki Telkessy né elfogatása előtt apróra el-beszélte, hogy Farkas Menyhérttel egyetértve mi módon követték a csalást. Erről a kereskedő eskü alatt tanu vallomást kész tenni. A természetes törvényszék még nem határozott a fölött, vajon ki hallgassa-e az új tanut, azonban akár kihallgat-ják, akár nem, sokat nem adhatnak az olyan ember szavára, ki nek csak ilyen rémhosszu idő után jutott az eszébe, hogy tanu vallomásra kellene je-lentkezni.

— **A kolera Persiában.** A múlt év vége felé Per-siában nagy mértékben pusztított a kolera, mely három helyen lépett fel egyszerre: Gamadanban, Malairban és Negovendben. December első heté-ben persa adatok szerint 87 ember halt meg kole-rában, s ez annyit tesz, hogy valóban legalább is kétszer annyi volt a halott, mert a persák a vesze-delmet titkolni és kicsinyíteni akarják. Az orosz határon vérszívózságok alakultak, melyek a ha-tárt elzárták, hogy a szörnyű betegség terjedése-nek gátat vessenek.

— **Németek és csehek.** Ezuttal nem kiegyezési tárgyalásokról, hanem újabb összeütközésről van szó. A dolog az ármádiára gyászos emlékü König-rában történt, a következőképen: A könnigrázi helyőrséghez beosztott egyéves önkéntesek bált akartak rendezni, és szét is küldték a meghívókat melyeket németül csináltak meg. A cseh lakosság ezen nagyon megütközött, úgy hogy rögtön ala-kult egy cseh bizottság, mely minden cseh lakos-nak levelet küldött, felszólítva minden igaz cseh ha-zafit, hogy a katonai mulatságra ne menjenek el.

— **A „Képes Családi Lapok.”** szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap már tizenegy év óta küzd hazafias lelkesedéssel és kitartással nemzeti irodalmunk bástyáján, már tizenegy év óta lobog-tatja a nemzeti művelődésnek s izlés nemesítés-nek a zászlóját, s most is, a midőn Brankovics György jeles szerkesztése mellett már tizenkette-dik évfolyamába lép a legelőkelőbb, a legkitűnőbb írók és íróknak műveivel indul — a nemzetiségün-kezt még mindig fenyegető s hazánkat sáska raj-ként előzónló német szépirodalmi lapok elleni hadjáratra. A »Képes Családi Lapok« munkatársai: Jókai Mór, Tolnai Lajos, Mikszáth Kálmán, Dal-mady Győző, Tamárdek (Jeszenszky) Daniel, Lauka Gusztáv, Brankovics (György) Radnyánsky Gyula, Posa Lajos, Prém József, dr. Sziklay Já-nos, Palágyi Lajos, Luczady László, Muray Ká-roly, Mery Károly, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvá-rady Miza, Kuliffay Benitzky Irma, Hevesiné — Sikor Margit, Faughué Gyujtó Izabella, Gaal Károlin, Karlovcsky Ida, Harmath Lujza stb. stb. Vajjon kicserélne fel az előkelő szellemi kamatok termékeit a külföld műveivel? Magyar ember bi-zonyára nem! S a magyar már még kevésbé! A »Képes Családi Lapok« az összes szépirodalmi la-pok között a legelőkelőbb, a legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a leghíresebb festők műveit mutatják be; »Hölgyek Lapja« című divat melléklete a leg-ujabb divatképeket hozza, s a nevelés az egész-ség, a gazdaság, a kertészet s a konyhaterén nincs oly kérdés, a melyet ne tárgyalna. »Regény mel-léklete« három-négy eredeti regényvel ajándé-kozza meg évenként előfizetőit. »Zöld borítéka« telve van mulattató apróságokkal s talányokkal, melyeknek megfejtői érdekes jutalmakat kapnak. S a »Képes Családi Lapok« daczára sokoldalúsá-gunknak, mégis bátran kezébe adhatók a család minden rendű és koru tagjának, daczára gazdag tartalmának mégis a legolcsóbb szépirodalmi ké-pes hetilap. Előfizetési ára a »Hölgyek Lapjával« s a »Regénymelléklettel« együtt egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadó-hivatal (Budapestben, nagykorona-utca 20. sz.) melyhez az előfizetések legcélszerűbben posta-tulványon intézendők, kívánatra bárkinek in-gyen és bérmentve szolgál mutatványsszámokkal

## Farsang.

— **Az ujonnan alakult »Kézdí-vásárhelyi Műked-velő Egyesület«** elhatározta, hogy hushagyóked-den egy bált fog rendezni s ezzel kezdi meg nyil-vános pályatutását. A rendező-bizottság e bála megalakult s nemsokára a meghívók is ki fognak bocsátatni. A bál az előjelek után itélve rendki-vül sikert ígér s a társadalom minden osztálya feszült kíváncsisággal néz e sokat ígérő mulat-ság elé.

— **Fényes álarcos bál.** Első bálunk minden ol-dalról nyilvánvaló érdeklődés folytán szépen fog sikerülni. A város, a vidék egyaránt mind gszere-ttel párfogolta az árvaház bálját. R-májuk ezuttal sem veszt eddigi értékéből semmit. A rendezőbizottság tevékenysége biztos garancia arra nézve, hogy minden igény ki lesz elégítve. Lapunk utján tisztelettel kéri a rendezőbizottság mindazokat, kik netalán meghívot e f. év febrúar 1-én rendezendő bála nem kaptak és arra jogos igényt tartanak: szíve-kedjenek magukat meg-hívottaknak tekinteni és a bála-ban megjelenni. A rövid farsang ez egyik kitűnő estélye mindnya-junk méltánylatát megérdemli.

— **A kézdí-vásárhelyi ev. ref. egyház kebl taná-csa,** kepeváltási alapja javára, 1890. évi febrúar 2-án a tanácsház dísztermében polgári tánc-z-vigalmat rendez. Az egyháztanács kiküldött rendező-bizottsága. Belépti-díj személyenként 50 kr. Kezdeté fél 8 óra-kor. Felőfizetések hálás kö-szönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

— **A kézdí-vásárhelyi olvasó-egyesület** 1890. évi febrúar hó 8-án a kézdí-vásárhelyi tanácsház dísz-teremben zártkörű tánc-z-vigalmat rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 1 frt 50 kr. Család-jegy 4 frt. Kezdeté 8 óra-kor Jegyek előre válthatók Fejér Lukács fia kereskedésében. A rendező-bizottság.

— **A kovásznai iparosokból alakult »Polgári dal-egylet«** saját pénztára javára (mely műének dara-bok meghozatalára lesz fordítva) Kovásznán a Butyka-féle báli-teremben 1890. évi január 25-én rendezendő zártkörű tánc-z-vigalmat rendez. Szünet alatt a dalkör válogatott darabokat fog énekelni. Belépti-díj: Család-jegy 80 kr. Személy-jegy 40 kr. Kezdeté este 8 óra-kor. A rendező-bizottság.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János,



# MAGYAR MERCUR

HITELES SORSOLÁSI TUDÓSÍTÓ

osztrák-magyar és külföldi sorsjegyekről, kisorsolándó állam- és magánkötelezvényekről, vasuti, gőzhajózási és ipar-részvények és elsőbbségi kötvényekről záloglevelekről stb.

SZAKIRAT BANK-, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁSI ÉS VASUTI ÜGYEKRŐL.

Előfizetési ára: EGÉSZ ÉVRE 2 frt.

Kiadó és tulajdonos: LÖRY JENŐ.

BUDAPEST.

Hatvani-utca 17 szám.

BUDAPEST.

A nagyméltósági m. kir. belügyminiszterium által 1888. évi 80.853/III. b. szám alatt és a nagym. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által 1889. évi 244. eln. sz. alatt, mint a magyar államban fonalomban levő és kisorsolás alá eső értékpapírok huzásainak eredményéről kellő tájékoztatást nyújtó sorsolási lap, az összes közhatóságok figyelmébe ajánlva.

XIII. évfolyam.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS!

XIII. évfolyam.

## A MAGYAR MERCUR

január 1-én tizenharmadik évfolyamába lépett.

Ha valaki figyelemmel kíséri azt a fokozatos és célzatos haladást, melyet lapunk tizenkét év alatt megtett, nem tagadhatja meg tőlünk elismerését; azt az elismerést, melyet a munkádatlan szorgalom, becsületes munka, tiszta szándék és önzetlen törekvés kiérdemeltnek, és melyet nagyméltósági m. kir. belügyminiszter ur 1888. évi 80.753/III. b. szám alatt és a nagym. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1889. évi 244. eln. sz. alatt kelt rendeletei is kifejeznek.

E miniszteri elismeréseket már jóval előbb megelőzte a nagy közönség elismerése, mert általában el van ismerve az, hogy a Magyar Mercur a legpontosabban megjelenő, legmegbízhatóbb és leghitelesebb sorsolási lap és hogy magasan fölülte áll minden hasonló vállalatnak.

A múlt év óta lapunk alakja jelentékenyen megnagyobbodott a beosztása célszerűen megváltozott és a mi a fődolog lapunk már egy év óta rotációs gépen nyomtatik, mint csak a legnagyobb napilapok, miből az a megbecsülhetetlen előny jut előfizetőinkre, hogy ez által lehetővé van téve az, hogy lapunk néhány órával a mindenkori huzások után már részen mehet a szélrózsa minden irányába, a mint tényleg lapunk egy-két nappal mindig előbb jelenik meg, mint bármely más sorsolási lap az országban.

A jövőre vonatkozólag, úgy mint eddig ezentul is csak az lesz a főtörekvésünk, hogy azon az ösvényen haladjunk tovább, melyen eddig is haladtunk. Törekedni fogunk, hogy mindig többet és többet, jobbat és jobbat nyujtsunk olvasóinknak.

A sorsolásokra, mint eddig is, kiváló gondot fordítunk és a számok revideálásának oly rendszerét léptettük életbe, hogy a sajtóhibák majdnem ki vannak zárva, de ha elvéve mégis eszika be egy hiba lapunkba, azt a következő számban már helyreigazítjuk. A mindenkori sorsolások mellett közöljük mindig a hátralékosok, vagyis régebben kihuzott, de még fel nem vett kötvények jegyzékét is.

Ily módon, a ki lapunkat tartja, meg van óva attól, hogy károsodjék az által, hogyha a sorsolásokat nem nézte meg annak idején. Azonban bármilyen okból mégis kétségben volna valamelyik előfizetőnk az iránt, hogy sorsjegye vagy kötvénye nem-e sorsolástott már régebben ki, annak egy egyszerű levelező lapon való megkeresésre bármikor a legkészségesebben és ingyen adunk felvilágosítást a szerkesztői üzenetekben és általában előfizetőnk sorsjegyeinek és kötvényeinek revizióját ingyen és a legnagyobb készséggel eszközöljük.

A lap szövegének összeállításában az eddig követett rendszert fogjuk tovább fejleszteni és tökéletesíteni. Munkatársaink számát, kik közül már a múlt évben is találkoztak olvasóink Enyedy Lukács, Fenyvessy Adolf, Mudrony Soma stb. stb. neveivel, új esztendőttől kezdve újabb elismert szakérőkkel szaporítjuk, kik máris kötelező ígéretet tettek, hogy gyakrabban fogják dolgozataikkal lapunkat megkeresni.

A biztosítás, közlekedés és minden egyéb közgazdasági, főleg pénzügyi kérdés úgy mint eddig, ezentul is gondosan összeállított külön rovatban tárgyalatik. Minden közleményünkben különös szult fektettünk arra, hogy a kérdés, melyet felvettünk, tisztán, mindenki által érthetően és jó magyarsággal legyen megírva. Mi mindenkor mellőzni fogjuk az akadémikus fejtegetéseket és csakis a gyakorlati értékű közleményekre helyezzük a fősúlyt.

A magyarosodásra is különös szult fektettünk. Eddigél el volt árasztva az ország német, főleg osztrák sorsolási lapokkal, melyeket tizenkét éves fáradsáttalan munkával sikerült nagyjából kiszorítanunk. Fájdalom azonban, még mindig roppant nagy számban járnak hazánkba a külföldi német sorsolási lapok, melyeknek folytonos törekvése oda irányul, hogy a magyar értékek iránt rossz véleményt keltsenek. Sok tekintetben ez is oka annak, hogy államadottsági kötvényeink jobbra a külföldön vannak, és mi a külföldnek kamatozunk óriási mértékben. Pedig mily óriási nemzetgazdasági hátrány járul ebből hazánkra.

Különös szult fektettünk a szerkesztői üzenetekre, mely rovatban hasznos utbaigazításokat adunk a közönségnek mindenféle pénzügyi és általános üzleti vagy gazdasági természetű kérdésre. Bármely szakmánkba vágó kérdésekre itt készséggel és díjmentesen adunk felvilágosítást.

Különös figyelemmel fogjuk tárgyalni a vidéki pénzintézeteket is, mint a melyek a nemzeti vagyon igen tekintélyes részét képezik.

A jelentékeny gyarapodás daczára, melyen lapunk átment, előfizetési ára marad a régi. Budapestén házhoz hordva vagy vidékre postán küldve, egész évre 2 forint.

Oly csekély ár ez, melynél kevesebbért már lehetetlen megbízható lapot nyujtani, a mint hogy azok a sorsolási közlönyök, melyeket még olcsóbb áron kínálnak, nem egyebek haszontalan papírszeleteknél, melyekre hibás és megbízhatatlan számok vannak nyomtatva.

### A MAGYAR MERKUR szerkesztősége és kiadóhivatala.

(Budapest, Hatvani-utca 17. szám.)

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.